

1001 NAT NU

30. dec. - 1. feb.

11 FANTASTISKE FORTÆLLINGER AF DE ANDRE

Forfattere: Atiq Rahimi
Inas El Deghedy
Fadia Faqir
Bahram Beyzaie
Murathan Mungan
Alfred Farag
Paul Mattar
Raja Amari
Maziar Bahari
Lenin El Ramly
Johan Bergman Lindfors
Reza Parsa

Skuespillere: Karen-Lise Mynster
Kristian Halken
Morten Kirkskov
Allan Klie
Louise Herbert
Laura Bro
Charlotte Rathnov
Mads Riisom

Instruktion: Alan Lyddiard
Scenografi: Neil Murray
Lysdesign: Tina MacHugh

Redaktion: Eva Grane & Jakob Holm Hansen
Layout: Kroyer Grafik
Tryk: Teknik Tryk

“Fremtidens største udfordring handler ikke om - på længere sigt i hvert fald - hvorvidt udlændinge skal integreres i Danmark, men om hvorvidt Danmark integreres i verden”

*Henrik Svane
Kristeligt Dagblad 20-1-00*

Lån video om 1001 nat NU!

Et filmhold fulgte den hektiske tilblivelsesproces på Betty Nansen Teatret, og det er der kommet en spændende dokumentarfilm ud af. Vi får lov til at kigge med til prøverne, ligesom vi følger en begivenhedsrig uge, hvor de andre, forfatterne, besøger Betty Nansen Teatret for at arbejde med instruktør og skuespillere.

Videoen kan rekvireres ved henvendelse til Betty Nansen Teatret (adm.) tlf. 3321 0755

Denne forestilling er støttet af Bikubenfonden, Teaterrådet, Center for Kultursamarbejde med Udviklingslandene og Det Storkøbenhavnske teaterfællesskabs pulje for nytænkning og udvikling i teaterkunsten

Man.- fre. kl. 20, lør. kl. 17 Billetsalg: 3321 1490, kl. 14-18 BiletNET: 7015 6565 Ung Reumert billetter: 60 kr. pr. billet, hvis I er min. 10 personer under 25 år - ring på Reumert-ungdomsprisnummeret 38 48 10 60 > Frederiksberg Allé 57 > 1820 Frederiksberg C

BETTY NANSEN
T E A T R E T

DE ANDRES
TANKER

1

INDLEDNING

Betty Nansen Teatret har søsat et storstilet internationalt teaterprojekt: **De andres tanker**. Projektet går ud på at lytte til "de andre selv", for at finde ud af, hvordan de tænker. Syv europæiske teatre er med på ideen.

Til første del af projektet, forestillingen **1001 nat NU**, har vi bedt 11 forfattere fra Tyrkiet, Persien og Mellemøsten om at fortælle os den historie, som optager dem mest lige nu.

Hvad er kernen af deres kultur? Og hvorfor er frygten for den muslimske kultur så stor, at 75 % af den danske befolkning har stemt på tre store politiske partier - som alle erklærer sig som folkelige bevægelser - og hvis hovedprogram i valgkampen sigtede mod at sætte stop for indvandring af "de fremmede"?

Den overordnede idé med **De andres tanker** er at sætte fokus på fremmedfrygten, som ikke bare præger Danmark, men hele Europa i disse år. Hvem er det, vi er bange for? Hvorfor er vi bange? Og frem for alt: Hvem er de andre? Hvordan tænker de? Betty Nansen Teatret håber med **1001 nat NU** at kunne sætte tanker i gang - ikke kun i og omkring forestillingen - men tanker og overvejelser vi kan tage med hjem i de danske stuer og have med os i hverdagen.

Alle disse spørgsmål stilles naturligvis ikke kun af Betty Nansen Teatret. Det er spørgsmål, som optager medierne i hele den vestlige verden. Problemet er - som vi ser det - at den vestlige verden ofte spørger sig selv i denne debat og glemmer at spørge de andre. På Betty Nansen Teatret stiller vi spørgsmålene til nogle af de andre og i **1001 nat NU** giver vi dem den taletid, det til tider kniber med at få i medierne. Vi har med andre ord sat os for at lytte. Vi vil høre, hvad forfattere fra Tyrkiet, Persien og Mellemøsten har at sige om den verden, de lever i. Er den anderledes end vores verden? Selvfølgelig er den det! Men hvordan? Lad os blive oplyst og få vores fordomme bekræftet eller afkræftet.

Betty Nansen Teatret giver ingen endegyldige svar, hverken i forestillingen eller i dette undervisningsmateriale. Vi stiller hellere spørgsmål. Men det er vores håb, at dette materiale kan sætte gang i en debat i forbindelse med undervisning, hvor man ønsker at undersøge og diskutere, hvad det betyder, at de andre er en del af vores samfund, og hvordan de indgår i det.

Hvad mener du om de andre?

كان و لم يكن
Det var det var ikke

DEN NIENDE NAT

Atiq Rahimi

En ven spurgte mig en dag, hvordan jeg kunne skrive i eksil og hvorfor jeg gjorde det? Jeg ledte længe efter de rette ord til at besvare hans spørgsmål. Jeg rodede igennem minderne fra mine 15 år i eksil, jeg kunne ikke finde noget... kun denne fortælling...

Til Yves Simon

Det var nat. Den niende nat. Den mørkeste, mest stille, mest tyngende nat.

Bag den faldende sne og det tiltagende mørke kunne man ikke længere se horisonten.

Det var nat. Den niende nat.

Vores fører havde sagt:

- Den niende nat vil blive den sidste nat i jeres hjemland.

I stilhed sneg vi os mod grænsen. Vi var i færd med at flygte fra vores eget land. Hver havde sin egen grund...

Det var nat. Den niende nat. Og det blev ved med at sne.

Vi nåede til toppen af et bjerg. Vores fører råbte til os:

- Stop! Kast et sidste blik på det land, hvor I er født!

Vi standsede, vendte os om og så på et land, der lå skjult i mørket. Det eneste vi kunne se var vores egne fodspor i sneen.

Vi græd, og så begyndte vi igen at gå den anden vej mod grænsen. Foran os var jorden hvid. Uden spor. Et blankt lærred.

En af os sagtnede farten. Det var en lille mand uden bagage. Han havde hele tiden været den langsomste blandt os på rejsen, den der hurtigst blev træt, og den der var mest ængstelig. Han gik hen og satte sig op af en klippe. Jeg fulgte efter ham for at få ham op igen.

- Hvor skal jeg hen? spurgte han.

- Vi skal krydse grænsen i nat.

- Det giver ingen mening!

- Hvorfor så rejse den lange vej...?

- Jeg rejste kun for at redde mine ord. Jeg ville tage dem med over grænsen...

Ord? Hvilke ord? Han så mit forvirrede blik og fortsatte:

Jeg havde gemt dem i mine øjne. Men da alle begyndte at græde, så græd jeg også. Og tårerne tog ordene med sig. De faldt ned på jorden. I sneen. Uden mine ord vil jeg altid være en fremmed. Mere fremmed end en fremmed. Kun med mine ord kan jeg overleve, derovre...

Jeg begyndte at grave i sneen. Under sneen kom jorden frem. Ordene og jorden lå blandet sammen. Jeg tog nogle håndfulde jord og lagde det ned i min taske.

Han smilede. Det var et mærkeligt smil. Så sagde han:

- Hvordan vil du nu skille ordene fra jorden. Dit eksil vil være som en blank side, som du kun kan fylde med fortid. Nutiden i eksilet kan kun skrives i margen og på bunden af siden.

Han lænede sig igen op ad klippen og bad mig om at lade ham være i fred. Jeg hørte ham le igen. Det var en bitter, hul latter.

- Jeg hedder Atiq, sagde han.

- Atiq? Så hedder vi det samme, eller er du min dobbeltgænger?

- Hverken det ene eller det andet. Dig, du er bare mit navn.

Han gjorde mig bange. Jeg forlod ham.

Efter nogle tøvende skridt begyndte jeg at løbe, og jeg forsvandt i tasmørket på den anden side af grænsen.

Paris 3/1/2001

ÆRE
MARTYRIUM
TERROR
TRO
KÆRLIGHED
KRIG
MYSTIK

DE ANDRES
TANKER

3

DANMARK

OG DET MULTIKULTURELLE SAMFUND

De andre er alle dem, som ikke ligner dig. Eller hvad? Det mærkelige er, at de andre ligeså godt kan være københavnere for en vendelbo eller århusianere for en lollænder, som de kan have en anden hudfarve, religion eller oprindelse. Vores kulturarv og vaner afhænger i den grad af længde- og breddegrader. Selv i så lille et land som Danmark kan der f.eks. være så stor en sproglig forskel, at man ikke kan tale sammen på tværs af landet på trods af det modersmål, som burde være det samme; nemlig dansk. Men i den danske bevidsthed er der alligevel nogen, der er mere

de andre end andre. Dem med en arabisk baggrund er først og fremmest de andre. Er det så mærkeligt? Vi danskere har jo trods alt det til fælles at være fra Danmark og have en kristen menneskeopfattelse, om end ikke alle går i kirke. Vi har Grundtvig, H.C. Andersen og Den lille Havfrue og de har Allah, 1001 Nat og mavedansere. Men kan man så let slå fast, hvordan vi er, og hvordan de er? I det følgende giver forskellige danske kultur-personligheder deres bud på, hvad det vil sige at være dansk, og hvad de andres tilstedeværelse i Danmark har af betydning.

“Det er bare nemmere at være lyshåret i Danmark, hvis man skal nyde alt det rigtig danske. Det er jo fuldstændig ligegyldigt, om man kan hele højskolesangbogen udenad og ved alt om kongerækken - man vil aldrig blive opfattet som dansk alligevel.”

Hella Joof

“Der findes ikke nogen dansk identitet. Vore rødder ligger i det gamle Hellas, i Rom og Frankrig... Den danske identitet er rugbrød, kogte kartofler og opbagt sovs.”

Johannes Sløk, filosof. JP 16-5-91

OM

Kirsten Hvenegaard-Lassen,
Ph.d. studerende, Center for Minoritetsstudier

DANSKHED

Ethvert statement om danskheden har et statement om en betydningsfuld anden - ikke-dansk - størrelse, som sin underside. Denne grundstruktur er fælles, hvad enten man mener, at danskheden består af universelle værdier eller af specifikke egenskaber. På et mere generelt plan kan man sige, at ingen identitet eksisterer uden forskel. Spørgsmålet bliver da, hvilke betydningsfulde forskelle, der sættes, og hvilke identiteter der udnævnes til at være særligt betydende. Er det forskellen mellem arbejdere og arbejdsgivere, eller forskellen mellem kvinder og mænd, eller forskellen mellem dannede og pøbel eller forskellen mellem normale og afvigere? I løbet af de sidste 10 år synes forskellen mellem dansk og fremmed at være blevet mere og mere betydningsfuld i det politiske liv. Et politisk parti kan i dag ikke overleve uden at have meninger om, hvordan denne forskel skal tackles - ligesom det tidligere var nødvendigt at mene noget om forholdet mellem arbejdere og arbejdsgivere. Forholdet mellem dansk og fremmed har i denne proces antaget en symbolsk karakter og vægt, som gør det meget vanskeligt at tage konkret fat i de forskellige problemer, som relaterer sig til forskellig kulturel praksis, uden at disse problemer samtidig henviser til netop en uoverstigelig forskel. Det kommer f.eks. til udtryk i, at forskellige fænomener proportionsløst kædes sammen i en ubrudt og ligedannet perlerække af problemer: badeforhæng i svømmehaller, madpakker, halalkød, tørklæder, tvangsægteskaber, kriminalitet, omskæring af piger. Tilsammen og hver især henviser perlerne

til islam og undertiden også den individuelle muslim - eller i yderste instans alle af ikke-dansk oprindelse. Når en debat om badeforhæng samtidig har alle de andre betydninger med i bagagen, er det ganske vanskeligt at nå frem til en praktisk løsning. På grund af den symbolske kobling til det islam, der opfattes som en uoverstigelig modsætning til det danske, bliver forskellen mellem eksempelvis badeforhæng og kvindelig omskæring elimineret. Og derfor bliver det heller ikke løsningen af forskellige problemer, der står i centrum, men derimod fastholdelsen af grænsen mellem dem og os. Denne fastholdelse leverer skyts til fundamentalister - nationale såvel som religiøse - på begge sider af den befæstede grænse.

“Om 100 år kan man slet ikke huske, at shawarmaen faktisk ikke var en gammel, østjysk egnsrret! Og det er jo det skønne ved, at tiden går. Om 200 år har vi alle sammen en lille nuance i huden; der vil være mange med lyst hår og brune øjne, og sort hår og grønne øjne”.

Hella Joof

DET MULTIETNISKE SAMFUND

I den danske debat nævnes ofte ord som det multietniske og det multikulturelle samfund. Nogle debattører ser disse begreber som noget positivt. De fremhæver, at vi bevæger os hen imod et samfund, hvor der er plads til alle - på trods af forskelligheder. Forskellighederne bidrager ligefrem til et rigere og mere facetteret samfund, hvor alle kan nyde godt af hinandens tilstedeværelse. Man kan groft forenklet sige, at vi har mulighed for at vælge mellem hele verdens cuisine i stedet for hver eneste dag at skulle sætte tænderne i frikadeller. Den anden opfattelse af det multietniske samfund ser begrebet som en

trussel imod den danske kultur. Danskheden opfattes som noget, der er sårbart og som skal værnes om. I det multikulturelle samfund vil de traditionelle danske værdier være truet af andre kulturelle påvirkninger - det kan f.eks. være påvirkninger af sprog, demokrati, religion og frihedsrettigheder. Man regner med, at det, som opfattes som danskheden efterhånden vil blive udvisket, og at vores traditionelle værdier vil blive erstattet med eller domineret af andre - for Danmark fremmede - måder at organisere et samfund på.

ÆRE MARTYRIUM TRO TERROR KRIG KÆRLIGHED MYSTIK

“Magthaverne med deres politiske korrekthed forholder sig ikke til den danske virkelighed med dens danske mennesker. Men de søger at gennemtvinge en abstrakt, absolut ideologi - mens de for resten bliver nødt til at skildre en dansk virkelighed, der er stik modsat ideologien. Hvorefter medierne og politikerne enten hærclerer over danskerne som ofre for en Morten Korch-idyllisering eller mistænkeliggør danskerne som værende besatte af fremmedhad og racisme. Dette er grundforholdet i spørgsmålet om det multikulturelle samfund.”

Søren Krarup

DE ANDRES
TANKER

6

HVAD ER FORHOLDET TIL ‘DE ANDRE’?

Jacques Blum,
kultursociolog og lektor ved Københavns Universitet.

Alt for kort fortalt, er vi danskere på det seneste blevet forskrækkede.

Gennem mange århundreder har vi danskere været vænnet til, at vi var en ensartet befolkning. Vi havde godt nok nogle få og små mindretalsgrupper, men de tilpassede sig oftest hurtigt eller lod sig måske ligefrem blive opsuget af den danske kultur. De løftede sløret til det fremmede og lod os kigge "Inden for murene", uden at vi behøvede at lede efter sprækker at kigge igennem. Derfor kender næsten alle danskere i dag replikken "Lad dog barnet" og musicalen "Esther" - det er ren Matador. Men i de seneste 20 år har vi fået "vandrende folk" med kulturer, som ligger fjernt fra vores egen. Mange har ikke så hurtigt kunnet, og måske heller ikke villet, tilpasse sig helt til den danske kultur. Og vores egen oases gæstfrihed er blevet sat på en prøve.

Vi er blevet så forskrækkede, at selv videnskaben kan fortælle os, hvordan vi danskere i dag har opdelt os i to næsten lige store grupper.

De første, fundamentalisterne, er skræmte over, at den danske kultur skal forsvinde. De udtrykker bekymring for, at vi er ved at blive besat af de fremmede. Mens de andre, relativisterne, vil gå så vidt som til at hævde, at der slet ikke er noget, der hedder dansk kultur, og at alt er lige godt.

De få i midten mener, at de fremmede på hver deres måde har noget at byde på. Men også, at de fremmede må acceptere, at udlændigheden nødvendigvis medfører sviende kulturelle tab for dem selv og deres børn. Disse få mener også, at dansk kultur

bestemt har noget at byde på, og at der er danske kulturværdier, som er uopgivelige.

Man kan ikke sige meget andet om disse få i midten, end at de er få. De må leve med den tort at opleve, at "de forkerte" ind imellem siger noget rigtigt, samt at "de rigtige" ind imellem siger noget forkert. Og det er jo ikke så let, men i øvrigt ret så fundamentalt dansk. Men slemt for vores ærkedanske konfliktskyhed.

Vi hører ofte relativisterne sige, at "Vi kan lære så meget af de fremmede", og hvis man som djævelens advokat spørger dem: "Hvad er det så vi kan lære?", begynder svaret hyppigt med det pæredanske, "Nye madvaner og brugen af hvidløg og andre krydderier".

De danske fundamentalister ved til gengæld på i øvrigt ganske udansk vis, hvad der er dansk, og at vi ikke kan eller vil lære noget som helst af det vandrende folk. Dette kan siges af folk, der sidder på cafeer med et højt hævet lurmærknings-stempel i den ene hånd, en cappuccino i den anden, iført Loden-fracke, amerikanske cowboybukser og med nøglerne til Mazdaen i lommen.

SÆT FARTEN NED FARTEN NED

Torben Tranæs,
Cand. Polit & forskningsprofessor i økonomi på Socialforskningsinstituttet.

Stigning i udlændingebefolkningen fra 1988 til 1998

Lande med en vis udlændinge-befolkning i 1988

	Stigning i %		Andel i %
	1988	1998	1988
Østrig	114,2	4,5	9,1
Belgien	2,6	8,8	8,7
Danmark	80,3	2,8	4,8
Frankrig	-9,3	6,3	5,6
Holland	6,1	4,2	4,2
Norge	21,3	3,2	3,7
Storbritann.	21,2	3,2	3,8
Sverige	18,8	5,0	5,6

Lande med beskednen udlændinge-befolkning i 1988

Finland	347,4	0,4	1,6
Italien	93,8	1,1	2,1
Portugal	87,4	1,0	1,8
Spanien	100,0	0,9	1,8

Kilde: OECD Employment Outlook, 2001. Udlændinge-befolkningen består af personer, som har opholdstilladelse i det pågældende land, men ikke statsborgerskab. I nogle lande er andelen af befolkningen, som blot ikke er født i landet, betydeligt større end andelen uden statsborgerskab - i Sverige f.eks. Men andelen af den svenske befolkning, som ikke er født i Sverige, er steget i samme takt som andelen af ikke-statsborgere.

“Der er lande i Europa, som har mange indvandrere, også flere end Danmark målt i forhold til befolkningernes størrelse. F.eks. Frankrig og Sverige. Men her har indvandring været en langt mere langstrakt proces. Af de lande i Europa, som sidst i 1980'erne allerede havde en vis indvander- og flygtningebefolkning, har navnlig to lande oplevet en meget dramatisk stigning i denne gruppes størrelse op gennem 1990'erne. De to lande er, ja, gæt en gang, Danmark og dét Østrig, som netop har afsluttet en treårig epoke med ekstremt høj opbakning til højrepopulistten Jörg Haiders Frihedsparti.

Indvandrer- og flygtningebefolkningerne i Østrig og Danmark er vokset 5 og 4 gange så kraftigt som i lande som Sverige, Norge og England, jf. tabellen. Tallene skal ikke overfortolkes, men blot antyde en forståelse for, at befolkningerne i visse europæiske lande har haft et behov for at diskutere indvandrepolitik med deres politikere. [...]

Med indvandring følger behovet for integration. Godt nok er vi kommet tættere på hinanden; men verden rummer stadig enorme kulturelle forskelle. Med kultur taler vi her ikke om spisetraditioner og klædedragt, kunst og teater, men derimod om de bærende normer og principper for samfund. Nogle kulturer føler vi os værdimæssigt beslægtet med - andre er os inderligt imod. Og det bør ikke være nogen hemmelighed, at der er kulturer, som vi vil gøre, hvad vi kan, for ikke slår rod i Danmark. Vi er ikke interesserede i

> fortsætter s.9

“Det er ikke dét, kvinderne har på hovedet, men det, der er inde i hovedet, der tæller. Om kvinderne bærer slør eller ej, det betyder i sig selv intet... Jeg har søgt at skildre arabiske kvinders livsbetingelser og vise, at orientalisme og patriarkat fungerer parallelt. Hvis man giver et falsk billede af en gruppe mennesker, kan man retfærdiggøre at mishandle dem, og det samme gælder kvinder.”

Fadia Faqir, en af forfatterne til 1001 nat NU

SÆT FARTEN NED FARTEN NED

> fortsættes fra s.8

at rumme kulturer, som har et naturligt forhold til æresdrab, stening, præstestyre og diskrimination i almindelighed og kvindefornedrelse i særdeleshed.

Dette er ikke blot "andre måder at leve på, som kan være lige så gode." Vi kender det alle sammen fra vores egen historie. Med store anstrengelser har vi lagt det bag os - med enkelte påmindelser nu og da - og integration skal sikre, at det ikke opstår i stor stil.

Derfor er integration ikke alene et spørgsmål, om at alle raske i den arbejdsdygtige alder i princippet skal være selvforsørgende. Det er i lige så høj grad, at alle accepterer og forstår vores basale

traditioner, hvad angår demokrati, et human retssamfund og individuelle rettigheder for begge køn. Den form for integration bør gælde for alle i det danske samfund; ikke kun indvandrere. Der er også grupper med dansk baggrund, som har vendt disse værdier ryggen, bl.a. rockergrupper og kristne fundamentalister.

Vi kan næppe i længden bevare et demokratisk velfærdssamfund med en human retspraksis medmindre en meget betydelig del af borgerne i Danmark - indvandrere som danskere - bliver og vedbliver at være integrerede i ovennævnte betydning."

Dette er et uddrag fra artiklen Sæt farten ned skrevet af Torben Tranæs og bragt i Weekendavisen 29.nov - 5.dec. 2002

TRO TERROR MARTYRIUM
KÆRLIGHED KRIG MYSTIK

Eksil var i antikken en borgers mulighed for at undgå retsforfølgelse og dødsdom ved frivilligt at gå i landflygtighed. Herefter var den landflygtige fredløs i hjemstaten. I romersk kejsertid dækkede exilium over en straf, man kunne idømmes; der kunne være tale om forvisning enten til et sted uden for Romerriget eller blot til en afsides del af riget. Personer, der blev anset for at være til fare for statens sikkerhed, kunne også sendes i eksil.

I 1800- og 1900-tallet er eksil blevet en betegnelse for et menneskes nødtvungne ophold uden for sit hjemland. Eksileringen kan tage form af forvisning eller selvvalgt landflygtighed. Årsagerne er oftest den eksileredes ideologiske, politiske eller religiøse opposition til styret i hjemlandet. Eksilet har derfor karakter af midlertidighed, af forventningen eller håbet om at vende hjem, hvis magtforholdene ændres.

Den store Danske Encyklopædi

"Vi er bange for at involvere os for meget. Vi giver ikke ret meget af os selv, og vi er også bange for at blive afhængige af andre. Bange for ikke at kunne klare os selv og bange for, at andre skal tro, de kan drage nytte af os. Jeg tænker på danskerne som folk uden arme. Der er ingen hænder, der rækker ud, hverken for at tage fat eller for at give noget. Tumlingledder uden arme. Det er vores ideal - at være armløse. Det synes jeg er en trist tradition."

Anne Knudsen

DE ANDRES
TANKER

9

“Jeg vil vise, at egyptisk kultur og kunst er meget andet end det negative billede, Vesten har af islam og muslimer... det er vigtigt for mig at fortælle en anderledes historie end dem, et vestligt teaterpublikum er vant til at få..., for mange i Vesten tror, at alle muslimer er imod den kristne-vestlige kultur.”

Inas El Deghedy, en af forfatterne til 1001 nat NU

DEN ANDEN

Frederik Dessau, forfatter

Den etniske syndebug er en af de mest sejlivede myter og realiteter, formentlig fordi den opfylder alle de grundlæggende betingelser for diskriminering. Etniske mindretal er virkelig fremmedartede, de ser anderledes ud, har andre vaner, taler, tænker, tror og spiser anderledes, går anderledes klædt - og fremturer desuden for det meste ved at fastholde deres særpræg. Alene ved at være sig selv, er den fremmede en utålelig udfordring til den konformitet og vanetænkning, der har givet afkald på det.

Lad gå med hudfarven og den afvigende klædedragt, måske også med de særlige spisevaner, og til nød sproget og religionen - men det alt sammen på en gang, dét er for meget. Ikke-etniske afvigergrupper - stofmisbrugere, kriminelle, handicappede, homoseksuelle, kvinder, børn og gamle - er kun anderledes på nogen områder, de fleste af dem behersker et forståeligt dansk, er konfirmerede, drikker bajere, holder jul og spiser ribbensteg. Men så megen afvigelse fra god gammel dansk livsform som indvandrere repræsenterer - dét er mere end tolerancen kan tåle, det overbelasten den humanitære bæreevne og reducerer indlærte etiske begreber om medmenneskelighed og barmhjertighed til noget, der kan bortrationaliseres med økonomiske betragtninger og henvisninger til skatteydernes penge. Der er jo trods alt grænser...[...]

Dét, der gør fremmedhed og fremmedhad til et problem og skaber de aktuelle politiske konflikter, kan kun forstås, hvis spørgsmålet om hvad det i det hele taget vil sige at være fremmed, bliver sat ind i en almenmenneskelig, psykologisk og eksistentiel sammenhæng. Vejen til at løse de problemer og konflikter, frem-

medheden skaber, går igennem en forståelse af deres beskaffenhed. Hver især må spørge sig selv, hvad det er for følelser det fremmede - den fremmede - vækker. Hvori består den i bedste fald modsætningsfyldte blanding af modvilje og tiltrækning - og i værste fald den næsten refleksbetonede aggression, som den fremmede udløser? Det er spørgsmål som den enkelte må tage op og finde svar på - det kan ikke overlades til politikere og jurister og kommissioner og nævn at løse fremmedhedens grundproblem. Det kan kun løses gennem den enkeltes selvansagelse og selvforståelse - gennem det individuelle engagement. Det er og bliver en sag imellem mig og den anden. [...]

Før eller senere kommer vi alle sammen efter al sandsynlighed til at leve i multikulturelle sammenhænge, og det kan man så vælge at beklage sig over eller at se noget positivt i, alt efter om man er mest optaget af betryggende ligheder eller inspirerende forskelle. Hvad man kan undre sig over, er den ringe tiltro, som de højrøstede rekommandører af Danmark for danskerne har til deres egen kultur. Hvorfor tror de ikke, den er stærk nok til at hævde sig?

TERROR
TRO
ÆRE
MARTYRIUM
KRIG
MYSTIK

FORESTILLINGENS FORFATTERE

Forfatterne, som bidrager til 1001 nat NU, kommer fra Persien, Mellemøsten og en enkelt fra Tyrkiet. Det er meget forskellige lande, som naturligvis hver især har deres egen historie og kultur, ligesom der i Europa findes en stor forskellighed landene i mellem. Man kan tydeligt se i deres fortællinger, at vi har at gøre med ti individuelle mennesker med vidt forskellig baggrund, både hvad angår køn, religion, seksualitet og politik. F.eks. har to af forfatterne kristen baggrund, selvom de kommer fra lande, som vi som danskere udpræget forbinder med islam. Vi har også en erklæret feministisk muslim blandt forfatterne, ligesom de to øvrige kvindelige bidragsydere også i deres normale arbejde diskuterer kvindernes situation. Forfatterne er alle på deres egen måde med til at skabe debat i deres hjemlande. Vi håber, at de kan være med til at skabe debat også i Danmark.

Atiq Rahimi fra Afghanistan bor i dag i Paris. Da vi havde læst hans roman *Aske og jord* (dansk oversættelse 2002), var vi ikke i tvivl om, at han skulle skrive til *1001 nat NU*. Romanen er ved at blive filmatiseret i Afghanistan. Til vores forestilling har han skrevet fortællingen *Den Niende Nat*, som også er trykt i dette materiale.

Fadia Faqir kommer fra Jordan. I Danmark er hun udkommet med romanen *Saltstøtter*, 2001. Fadia har meget at sige om især kvinders forhold i mellemøsten og islam, og dette kommer publikum da også til at opleve på Betty Nansen Teatrets scene. Hendes bidrag handler om en kvindes kamp for at beholde sit barn efter en voldtægt.

Inas El Deghedy Egyptens største kvindelige filminstruktør og forfatter. Hun er blevet idømt offentlige piskning in absentia i Saudi Arabien og har modtaget dødsstrusler fra fundamentalister på grund af hendes insistens på at sætte kvindesagen på dagsordenen i Egypten. Inas har skrevet historien *Anti-Harem* til forestillingen, om venskabet mellem en kristen og en muslimsk kvinde i Cairo.

Paul Mattar er en af Libanons førende dramatikere og er derudover skuespiller, instruktør og komponist. Han er en mand med markante holdninger, hvilket publikum vil opleve i hans fortælling, som bygger videre på historien om Sheherazade.

Alfred Farag er Egyptens dramatiske nestor og har haft afgørende indflydelse på udviklingen af Egyptens og Mellemøstens moderne drama gennem de sidste 60 år. Alfreds historie til forestillingen handler om forræderi og svig.

Raja Amari, Tunesien, filminstruktør og -forfatter. Hendes film *Red Satin* om en egyptisk mavedanserinde væltede Natfilmfestivalen i år, og der blev i hast arrangeret ekstra forevisninger. Hendes bidrag er en historie om en moden kvindes seksualitet.

Lenin El Ramly er en af Egyptens betydeligste dramatikere. Hans stykke *In Plain Arabic*, der er en skarp satire over idéen om arabisk enhed, er blevet opført med stor succes over hele den arabiske verden efter premieren i 1991. Han har en fast ugentlig politisk klumme, "Æslet," i den arabiske verdens største dagblad, *Al-Ahram*. I *1001 nat NU* får vi en smagsprøve på hans satiriske pen.

Murathan Mungan Ved siden af Orhan Pamuk Tyrkiets største forfatter. Murathan er uddannet dramatiker fra Ankara universitet og endvidere digter og romanforfatter. Han har skrevet en historie om fortællingens rejse fra Øst til Vest.

Maziar Bahari, iransk dokumentar-filminstruktør. Hans *Football Iranian Style* blev vist på årets Natfilmfestival, mens *And Along Came a Spider* om en iransk seriemorder, der udelukkende myrder prostituerede, har vundet priser på festivaler over hele kloden. Maziar beskriver i sit kraftfulde bidrag til forestillingen undertrykkelse, incest og hævn.

Reza Parsa er oprindeligt fra Iran, men har boet i Sverige siden 1980. Hans kortfilm (lavet i samarbejde med Johan Bergman Lindfors) *Møde med ondskenen* danner baggrund for et bidrag til vores forestilling. Vi møder en mand, kort før han går ind på et fyldt sportsstadion for at sprænge sig selv i luften.

Bahram Beyzaie er iransk dramas grand old man. Han har altid været i opposition, både til Shahan og senere til det islamiske præstestyre, men har en popularitet i befolkningen, der under begge diktaturer har gjort ham urørlig for systemet. Hans bidrag er en genskrivning af historien om Sheherazade fra det traditionelle 1001 nats eventyr.